



ŞAKUL , GİBİ..

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT: 3

SAYI : 28

KASIM 1990



ŞAKUL GİBİ

MASONLAR İÇİN DERGİ

Sayı : 27

Yıl : 3

Ekim 1990

Sahibi ve Sorumlu Yönetmen : Mişel MARGULİES

Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul Tel: 165 41 04 Fax: 165 69 48

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayımlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonelere gönderilir. Dergide çıkan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

İÇİNDEKİLER

Dinamik Masonik Yönetim	Henry C. CLAUSEN	3
Tersimat Mı, Tutanak Mı?	Av. Dr. Sahir Talat AKEV	6
Masonlukta Temel Taşlar	Yük. Müh. Raşid TEMEL	8
Beyaz Taşın Öyküsü	Haluk AKBAŞLI	9
7 Basamak	H. Cart de LAFONTAINE	12
Nur-u Ziya Sokağı - No. 21	Prof. Dr. Ziya UMUR	14
W. K. Walker ile Röportaj	W. D. BORMAN	15
Osmanlılarda Masonluğa Ait İlk Kayıtlar (12)	Suha UMUR	18
Masonluğa Davet, Teşvik, Tahrik ve Kışkırtma	Mişel MARGULİES	21
Masonik Sembollerin Sırları	H. Tamer AYAN	24
Gece Yarısı Mısraları	Neyzen Ümit GÜRELMAN	27
Zenaat - Ritüel - Obediyans	Albert KASTORYANO	28
Masonların Dünyasından		30
Kültür	Albert BİLEN	32
Okuyucu Mektupları	Nezih RONA	33
Kareli Bulmaca	M.M.	34
Adem Hürrem Birader	İ. Mandel + m.m.	35

KAPAKTAKİ RESİM

İstanbul Vadisinde, Nuru Ziya sokağındaki 21 numaralı binamızın, BÜLENT ÇETİNOR kardeşin usta fırçasından, kaptısı.

(Yazısı: sahife 14)

DİNAMİK MASONİK YÖNETİM

Henry C. CLAUSEN

Günümüzdeki modern bilimin ve teknolojinin metodlarına, Masonik yönetim ve yönlendirme alanında da hayati derecede ihtiyaç vardır. Sorun, temel amaçların başarılmasında, tarihsel yapı zarar görmeden; bütün yaşarlılığı, geniş kapsamı ve engin potansiyeliyle, Masonik sistemin, günümüzde de geliştirilip, yönlendirilebileceğidir. Üyelerin çoğalması, devamlılığı ve parasal denge üç temel sorunumuzdur! Localarımız, özellikle ya kendi hallerinde kontrolsüz yuvarlanıp gitmekte ya da bir kaç üyenin kişisel atılımları ve inatlarıyla yönlendirilmektedirler. Her iki durum da yaratıcı gelişmeyi ve ilerlemeyi engellemekte ve giderek bıkmalık ve parçalanma doğurmaktadır.

Masonluğun geleceğinin parlak veya yok oluşu, yönetimde dinamik veya statik oluşa bağlıdır! Localar kendi kendilerine çalışmazlar. Onları üyeler çalıştırır. Eğer, yönetim sorunları görmemezlikten gelirse, loca çalışmaları tıkanır ve üyeler azalır. Hareketsizlik tehlikeli hatta yok edici olabilir. Sorunlar gerçekçi ve enerjik şekilde ele alınırsa çözüme varılmada üyelerin de desteği sağlanabilir ve böylece birlik ve beraberlikle sorunlar aşılabılır. Günümüzde, modern dünyada, varlığımızı sürdürebilmemiz ve insanlı görevlerimizi başarabilmemiz için harekete ihtiyacımız vardır!

Bizim iş hayatındaki yönetim kavramından farklı olan yanımız, Yöneticilerimiz, görevlilerimiz ve yaptığımız hizmetlerin hepsinin tamamen gönüllü çalışan kişilerce yerine getirilmesidir. Niçin bu mesleğe, hiç bir maddi karşılık beklemezsiniz hizmet ederiz? Renkli giysilere ve derecelere özenmek mi? Veya her derecede aldığımız ve alacağımız ahlâk derslerini merak mı? Ya da başkalarına büyük gerçeğimizi ve manevi değerlerimizi iletmek tutkusu mu? Belki de bunların hepsinin karşımı duygular biz Masonların zaman ve enerjilerini, Masonik ışığın yayılmasına adanmalarına neden oluyor!

(1) Henry C. CLAUSEN 33 Amerika Birleşik Devletleri, Güney Jüridiksyonu, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Hür Masonları, Hakîm Büyük Amiridir. Bu mesajı, A.B.D. Güney Jüridiksyonu Yüksek Şûrası tarafından, Washington D.C.'de, 1976 yılında yayınlanmıştır.

Yaratıcı ve dinamik liderlik masonlukta büyük önem taşır. Üyelerde bağlılık, katılma isteği yaratır ve ortak başarıya doğru birlik ve beraberlik doğurur. Liderlik bir kişideki dinamik ruhun, bütün organizasyonu etkilemesidir. Masonlukta bu ruhu bir kişi değil, yönetici bir grup oluşturur. Akıllı kararlar, hedeflerin iyi koordinasyonu, yerinde uygulamalar, programlar, işlemler ve ahlâki değerleri bütünleyen bir liderlikle; dengeli, büyüyen ve yüksek moralli bir loca ortaya çıkar. Liderlikte yardımcılarının desteği olmadan, sadece bir kişinin çabasıyla başarı mümkün değildir.

Çalışanları öne çıkartmak ve desteklemek liderin görevidir. Bu, çalışma hayatında da çalışanı teşvik etmenin en etkili yoludur. Eğer çalışanlar öne çıkartılır ve desteklenirse, işlerine daha çok bağlanırlar. Sorumluluk alma ve işe sahip çıkma istekliliğini kazanırlar. Bu davranışları onları başarıya götürür; çalışma saatleri ne kadar uzun olursa olsun, işlerinden tatmin olurlar. İyi yapılmış bir işten sonra, sırtı okşayan bir el ve birkaç tatlı söz harikalar yaratır! İnsanlar teşvik isterler. Bu onların kendilerine güvenini artırır, gururlarını okşar ve onlarda daha iyi sonuçlar için daha çok çalışma arzusu doğurur.

Bir locada görev almak, onurlandırıcı ve sorumluluk dolu bir iştir. Her görevli şu üç hususu dikkate almalıdır: a) görevliler gurubunun bir üyesidir, b) tüzüklerle belirlenmiş bir görevi vardır, c) locanın bir üyesidir.

Görevliler kurulu, düzenli şekilde toplanmalıdır:

1- Planlama yapılmalıdır-locanın hedeflerinin belirlenmesi, üyelerin düşüncelerinin alınması, taslak programın hazırlanması, üyelerin onayına sunulması, eleştirilerin değerlendirilmesi, ana programın yapılması, toplantı tarihlerinin, yerlerinin, görevlerin belirlenmesi, formalitelerin hazırlanması ve görevlerin dağıtılması.

2- Programları uygulamalıdır - üyelerle teker, teker ilgilenilmesi, her üyeyi yapılacak çalışmaları katkıya istekli kılacak ortamın yaratılması, bütün üyelerin alınan kararlarda oy sahibi olmalarının sağlanması, devamın teşvik edilmesi ve üyelerin yüksek moralde tutulması.

3- Toplantı ve programları değerlendirmelidir-locanın ritüelleri uygulamadaki başarısı, masonluğun temel kavramlarının öğretilmesi ve öğrenilmesinde üyelerin teker, teker başarısı, Büyük Loca ile ilişkilerde yakın koordinasyonun ve formalitelerin başarısı.

Üs. Muh. planlar, uygular ve değerlendirmeleri yapar. Toplantılarda çalışmaların düzenle yapılmasını, görevlilerle, komitelerle ve üyelerle koordinasyonu sağlar. Ekip çalışmalarını düzenler, programlar. Çalışmaların kardeşlik ve iyimserlik

havasında gelişmesini, kararların locanın ortak katılımıyla üretilmesini sağlar. Locanın dikkatini kendi üzerine, kendini ortaya çıkartmak için değil, üyelerin yaptıklarına ve ortak davranışlarına yöneltir.

En başarılı programlar, canlı, derinliği ve dengesi olanlardır. Loca çalışmalarının ilgiyle izlenmesi ve katılımın yüksek olmasında en basit kaide, toplantıların tam zamanında başlaması ve makul bir saatte tamamlanmasıdır.

Daha üst düzeyde görev verilmesi düşünülen bir kardeşle aranması gereken özellikler şunlardır:

1- İlk ve en önemlisi, insanlarla iyi geçinebilmesi, uyumlu bir kişiliğe, ikna kabiliyetine, hırsa, kendine güvene ve liderlik yeteneğine sahip olmasıdır. Liderlik, diğerleri için planlar yapabilmeyi, olayları titizlikle izlemeyi, cesurca kararlar alabilmeyi ve olayları anında değerlendirebilmeyi kapsar. Olayların gelişme yönüne göre, bazı görevlerin yerine getirilmesinde ortaya çıkan ihtiyaçlara ve engellere karşı, soğukkanlılıkla durum muhakemesi yapabilmeyi gerektirir.

2- Üs. Muh.lik için düşünülecek kardeşle, özellikle şu konularda bilgi, karakter ve çalışkanlık aranmalıdır. a) Bizim yasalarımız, tüzüklerimiz, geleneklerimiz, yöntemlerimiz ve parasal zorunluluklarımız hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Personel çalıştırma, çevreyle ilişkiler ve insanları yüksek morale erdirmeye (motivasyon) konularında tecrübeli olmalıdır. b) Karakter olarak, biraraya getirici, iyiliksever, güvenilir, yaratıcı, arkadaş canlısı, hırslı, birlikte çalışmayı seven, birlik ruhuna inanan, enerjik, inisiyatif sahibi, zekâsını kontrol edebilen, sağduyulu, güzel konuşan, yaratıcı, insanları yönetecek şekilde olaylara hakim olabileceği yetenekleri aranmalıdır. c) Çalışkanlık olarak, yapılması gerekenleri belirleyebilen, planlayabilen ve hemen harekete geçebilen, zamanlamayı yapıp uygulayabilen, mevcut kadroyu dikkate alarak yapılacak işi kısımlara ayırarak işbölümü yapabilen, kimin neyi, nasıl yapacağına karar verebilen, gelişme raporlarını düzenleyebilen ve koordine edebilen, gelişmelere göre programları değiştirebilen ve işi yeniden organize edebilen, uygulamadaki gelişmeyi daha önce yapılan programa göre izleyecek sistemi kurabilen, gelecek için düzeltmeler ve değişiklikler yapabilen nitelikler aranmalıdır.

Etkili Masonik Yönetimde görev almanın ödüllü manevridir! Yaşamın anlamı ve insanlığa yararlı olabilmek gibi insancıl duyguların tatminidir. Gurur vericidir. Alınan görevler, rütbeler ve mevkiler, kardeşlerinin ona verdikleri değer göstergesidir. Rütbeler sadece süs değildir. Bu görevi yerine getirebileceğinin ve bu sorumluluğa layık olunduğunun göstergesidir. Gerçek Masonlar yaşamları boyunca bir göreve layık olmayı, onur ve şeref sayarlar.

(Devamı sahife 17'de)

TERSİMAT MI TUTANAK MI?

Av. Dr. Sahir Talat AKEV

Ritüellerimizde yapılan son değişiklikler Kardeşler arasında bazı görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Bunların arasında *tersimat* sözcüğü etrafında doğan tartışmanın önemsenmemesi olanaksızdır.

Gerçekten, bir taraftan yıllardan beri kullandığımız tersimat sözcüğünün terkedilmesi pek çok kardeşimizi üzmüştür. Buna karşı ileri sürülen görüşte ise, yapılan işlemin gerçekte, geçen oturumda konuşulanların bir özetini ihtiva eden bir tutanaktan başka bir şey olmadığı, yabancı ritüellerde de tutanak kelimesinin karşılığının kullanıldığı ve bu itibarla ritüellerdeki değişikliğin isabetli olduğu söylenmektedir. Ayrıca tersimatın Arapça, tutanağın Türkçe olduğu ve bunun da bir tercih nedeni olduğu eklenmektedir.

İlk bakışta, bu son görüşe hak vermemek olanaksızdır. Çünkü

yapılan işlem, konuşulanların ve yapılanların bir özetini yazmaktan başka bir şey değildir. Yabancı ritüellerde ise, İngilizcede tutanağın karşılığı olan "minutes", Almandada, aynı anlamdaki "Protokoll", Grande-Loge National Française'de de bu manadaki "procès-verbal" kelimeleri kullanılmaktadır. Hatta çok eski bir Türkçe ritüelde "zaptı sabık" denildiği görülmüştür. Tersimatın kaynağını da diğer gayrı muntazam Fransız obediyanlarının kullandığı "tracé" kelimesinde bulmamız gerekir.

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki, kendi görüşüme göre, kullandığımız sözcüklerin yabancı kaynaklarının tam çevirisi olmaları zorunlu değildir. Önemli olan, o sözcüğün altında yatan manayı ve sembolü verebilmektir. Davranışlarımızdaki bu çelişkiye sık sık rastlamaktayız. Gerekliğinde

Türk ritüelinin kaleme alındığı, yabancı ritüellere körükörüne bağlanmanın doğru olmayacağı ileri sürülmekte, gerektiğinde ise bir tek sözcüğün mehaza uygunluğu büyük bir başarı olarak gösterilmekte ve bu alışkanlık'a, Türkçeye hiç uymayan bazı ibareler aynen çevrilmektedir.

Bu çelişki yirmi yıl önce yeni ritüelin kabulü zamanında da vardı ve bütün kara Avrupasından ayrılarak, uygulaması çok kısıtlı olan bir ritüeli benimsememizdeki isabet de, bugün de tartışma konusu olmalıdır, çünkü doğruyu ve güzeli ancak böyle bir tartışma ile bulabiliriz.

Şimdi, yazımızın asıl konusu olan tersimata dönelim: tutanağı savunan Kardeşlerimizin ilk bakışta haklı oldukları açıktır, çünkü okunan şey bir tutanak, bir "zaptı sabıktan" başka bir şey değildir.

Ancak bu Kardeşlerimizin burada unuttukları çok önemli bir husus vardır: o da Masonluğun sembolizmasıdır. Tersimatın re-sinden geldiğini anlamak için ne büyük bir dil bilgini olmaya, ne de Arapçaya büyük bir vukufa ihtiyaç vardır. İdeal insanlık mabedinin inşasını (öztürkçede yapılması-nı) amaçlayan masonluk, çalışma-

larında mimarlık sanatına ait birçok sözcüğü, sembolik olarak kullanılmaktadır. Tıpkı, yazı, tezkere demeyip levha dediğimiz gibi. Tıpkı lira demeyip tuğla dediğimiz gibi. Çünkü bütün bunlar bu sembolik mabedin inşasında kullanılacaktır. Bu misalleri çoğaltmak mümkündür. Bu bakımdan da tersimat dememiz intizamımıza zarar vermiyeceği gibi, çok güzel ve anlamlı olan bu sembolün terk edilerek, ille de harici derneklere uygun uygulamalara geçerek mesleğimizin özelliklerini yoketmenin hiçbir anlamı yoktur.

Bu nedenlerle harici yaşamdaki kısır ve bağnaz dil tartışmalarından kendimizi arındırarak, sembollerimizden biri olan tersimatı harcamayalım, onun basit bir tutanaktan, masonlara ait olduğunu için, biraz da olsa değişik olduğunu, masonik semboller içinde bir yeri olabileceğini benimseyelim, mevcut geleneğimize sadık olalım.





MASONLUKTA TEMEL TAŞLAR

FİKİRLER NASIL ÖLDÜRÜLÜR ?

Raşid TEMEL

Bu iş yapılamaz.
Çok pahalı.
O bizim sorumluluğumuzun dışında.
Vaktimiz yok.
Çok radikal bir değişiklik.
İşi gidişine bırak.
Daha buna hazır değiliz.
Bu işe bakmak için bir komite seçelim.
Bize gülerler.
O, bütçemizde yok.
Bu iş için çok ufağız.
Bu bizim işimiz değil.
Niye değiştirelim, mükemmel işliyor.
Evvelce hiç böyle bir iş yapmadık.
Başkası denemiş mi?
Bizim işimizde geçerli olmaz.
Elimizden geleni yapıyoruz.
Bizde tatbik edilemez.
Onsuz mükemmel idare ediyoruz.
İyi olsaydı çoktan yapmış olurduk.

(New Age'den derlenmiştir.)

BEYAZ TAŞIN ÖYKÜSÜ

Haluk AKBAŞLI

Sıcak bir Haziran günü, öğle vakti, gölgelerin yok olduğu bir sırada, bir adam; engin denizin güzel mavisinin kıyıya birleştiği kumsalların birinde, çıplak ayakları ile yürüyor, etrafını seyrederek düşünüyor, ıssızlığın tadını almağa çalışıyordu. Birdenbire, durgun ve sığ suyun içinde, pürüzsüz bir beyaz taşın parladığını gördü.

Durdu... Eğildi, ve taşı eline aldı.

Taş; birden...

adamdın başka hiç kimsenin duyamayacağı bir sesle, ağır ağır konuşmağa başladı.

"Merhaba İnsan Kardeşim" dedi. "Merak ettiklerini ve düşündüklerini hissedebiliyorum. Geçmişimi hatırlamak için, zaman zaman ben de yüzyıllar öncesine dönüyorum. Ama, hatırlayabildiğim tek şey; şekilsiz sivri çıkıntılarım ve hamlığımdı."

"Denizin engin maviliğine kavuşturulmadan önceki şekilsizliklerim, hamlıklarım neredi, bilmek ister misin?

. Sabırsızdım.

İçimde, amaçlarıma ulaşamama korkusunun verdiği çırpınma güdüsü, çok büyük bo-yutlardaydı.

Bir sözü bile sonuna kadar dinleyemedim.

En son söylemem gerekenleri, en başta söyledim.

Küçük ve değersiz şeylere ulaşmak için, diğer taşların haklarını, zevklerini, düşüncelerini önemsemezdim.

. Üstelik Tembeldim.

Ruhum yavaş yavaş erimiş, isteklerim yitip gitmişti.

Güç'ten ve İrade'den yoksundum.

Bu yüzden, en küçük isteklere bile boyun eğmiş olmuştum.

. İlgisizdim.

Evrende sadece kendimin olduğunu zannediyordum.

İçimdeki kuruntulara tutsaktım.

Dünyayı düzeltecek bir ben mi kaldım, adam sen de... derdim.

Ve, bu müthiş bencilliğimi Kadercilik perdesi ile örtmeğe çalışırdım.

Ne beni doğuran ve yüzyıllarca barındıran Toprak Ana'yı, ne de çevremdeki diğer taşları... düşünürdüm.

Bana göre yaşam; hoşça vakit geçirmek, dünyanın keyfini çıkarmak, yararlarıma dokunmadıkça harekete geçmemekdi.

. Korkaktım.

Çünkü ruhumda, doğal-toplumsal-duygusal bir AMAÇ ve İNANÇ yoktu.

Kendi gölgemden bile korkarak, can kaygusu içinde, herkesten ürkecek duruma gelmiştim.

Oysa, biliyordum ki Korkaklık; güçlü baskılar karşısında inançlar, benimseyişler ve kanıları bırakmak idi.

. Dedikoducuydum.

Gerçi ilk bakışta, dedikodu; kötü gözükmeyebilir, hoş görünüp konuşmalara tad katmak için kullanılabilirdi. Ama, şunu da unutmamak gerekiyordu:

Genelde kişiler; başkalarının kötülüğü üzerine söylenenleri çabuk benimsiyordu da, iyilikleri üzerine söylenenleri kuşku ile karşılıyorlardı.

İçimizdeki hamlık; daha çok, başkalarını kötü görmeye elverişli ortam yaratmıştı.

. Bunların neticesinde... bir de YALAN vardı tabii.

Yalan, birliği bozuyordu.

Yalan, güçsüzlüğün güç karşısındaki silahıydı, eksikliğin yetkinlik önündeki dayanağıydı.

Çünkü güçsüzler; noksanlıklarının öcünü, yalanları ile alırlar, doğanın kendilerinden esirgediği nitelikleri, yalan ile tamamlamak isterlerdi.

. Engin maviliği tanımadan önce, yapımda bulunan sivriliklerin en keskini ise, KİBİR'di.

Ülkü Mabedi'ne ve Sevgi'ye ulaşmamı engelleyen bir çit idi kibir.

Herkesin bana hizmet etmesi gerektiğine inanmıştım.

Diğer taşların bana bakmalarını, benimle meşgul olup, uğraşmalarını isterdim.

Beğenilme, saygı ve alkış; en büyük mutluluğum,

Unutulma korkusu ise, en büyük acımdı.

En küçük duygularına bile çok önem veriyordum.

Gerçek karşısında, yanılığımı inatla savunuyordum.

Erdemleri, değerleri ve onurları yalnız kendimde görüyordum: "Bunların başkalarında da olabileceğini düşünmek bile istemezdim.

Kendime destek olanları pek severdim. Ama, kibrimi kıranları, hatta sadece ima edenleri bile bağışlamaz, onlara kin ve nefret duyardım." dedi ve, şöyle bir soluklandı Beyaz Taş...

"Sonra birgün, etrafıma baktığımda, denize yakın bir yerde olduğumu gördüm. Önümde uzayıp giden, sanki sonsuzluğa yönelen, üzerinde gün boyu güneşin, geceleri ise ay'ın ve binlerce yıldız'ın parladığı, engin mavi deniz'den, ve kıyıya yakın yerlerde bulunan binlerce pürüzsüz taş'dan oluşan görüntü;

oraya ulaşabilmek, pürüzlerimi düzeltebilmek, o güzel taşların arasında o toplumsal ahlak evrenine katılabilmek için, sonsuz ve yoğun bir istek ilham etti içime...

Çünkü bu uçsuz-bucaksız mavilikde; ayrılıkların ve kinlerin, bir bütün halinde eriyebileceğini düşünmüştüm.

Artık, oraya varabilmek için, yapacağım tek şey, beklemektir.

SABRETMEK ve BEKLEMEK.

Deniz'e kavuşmamı sağlayacak bir REHBER EL'in bana yardımını beklemek.

Bu taşların arasında;

yontulmamış olanlar arasında bulunmayan, bir Birlik Sistemi vardı.

Birlik; ulusallığı aşır, SEVGİ'ye ulaşmaktı.

Binlerce taş, UMUT içindeydi.

Ama yarar ve çıkar beklemiyorlar, eksikliğin birgün, yetkinliğe ulaşabileceğini, harici alemdeki kötülüklerin birgün, iyiliğe dönüşeceğini umuyor ve bunlar için ruhsal çaba harcıyorlardı.

Taşlar, kararlı idiler.

Bilim'e, Akıl'a, Bilgeliliğe uyan olumlu işler yapıyorlar, tereddütte kalmıyorlardı.

Hoşgörülü idiler.

Hoşgörü; eksikliğe saygı, güçsüzlüğe yapıcı sevgi sunmaktı.

Sabırlı idiler.

Çünkü sabır; sükûna kavuşmuş bir ruhun, erdemi idi.

Sükûn; sürekli çaba ve sevgi gerektirmekteydi. Sabır; bir sözün-bir olayın karşısında te-laşa ve bunalıma düşmemek idi. Bunları, sonuna kadar götürecektik güce sahip olmak idi.

Ve... herşeyden önce, burada bir Adalet Sistemi vardı.

Adalet; kişileri ve olayları gerçekçi bir göz ile görmek, toplumun düzenini bozmadan akli ve duyguyu birleştirmektir.

Gerçek Adalet; bencilliği tatmin eden toplumsal tercihlerden ve büyüklük tutkusundan arınmış olanı idi.

Ve... bütün erdemler adalette toplanmıştı.

İşte benim hikâyem...

Bu pürüzsüz beyazlığa kadar gelen evrimim...

Engin denizin daha derin yerlerinde, kimbilir, daha neler görüp neler öğreneceğim...

Uzun bir müddet sessizlik oldu.

Taş'ın konuşmasını bitirdiği anlaşıyordu. Denizden yeteri kadar uzak kaldığını, ve onu bulduğu yere bırakması gerektiğini, düşündü adam. Beyaz taşı çok ileriye atabilirdi. Ama, arasında bulunmaktan gurur duyduğu bu erdem dolu toplumun kendi içindeki hareketinin; taşı, lâayık olduğu daha derin yerlere, zamanı gelince, sindire sindire... göndereceğini düşündüğü için, onu tam olduğu yere hafifçe bıraktı.

Vakit çok geç olmuş, güneş batmış, havanın alacasında gökte yıldızlar ve ay parlamaya başlamıştı.

Yürümeğe başladı. Birkaç adım attı...

Birden bire, içinde beyaz taşı son kez görmek için dayanılmaz bir istek duydu. Durdu, döndü. Taşı bıraktığı yere baktı. Şaşırdı. Henüz bıraktığı taşı, diğerlerinden ayıramıyordu.

Çünkü engin denizin içinde...

bütün taşlar aynı beyazlıkta,

gönye gibi güven vererek,

şakül gibi doğru davranarak

ve tesviyenin gösterdiği gibi bir hizada ve eşit şekilde, pırl pırl parlıyordu.

(Bu yazının hazırlanmasında Dr. Selami İşındağ'ın, "Masonluk Bir Ahlak Okuludur" adlı çalışmasından faydalanılmıştır.

7 BASAMAK

BİLGİNİN YEDİ ANA TEMELİ

H. Cart De LAFONTAINE

Quatuor Coronati L.'sı
Ön. Üs. Muh.

İkinci dereceye geçiş töreninin, Türkiyede tatbik edilmekte olan ritüelinde (ki buna, başka bir ismi olmadığına göre, **Türk Ritüeli** diyebiliriz), Kal.'ya II'nci derece Tablosunun sembolizmasının izah edildiği bölümün bir yerinde, Ön. Üs. Muh., "...son bölümdeki 7 basamak ise, eskilerce kabul edilen «**bilginin yedi ana temelini**» ifade etmektedir." der.

Bu yazıda, "Bilginin Yedi Ana Temeli, "veya batı dünyasındaki adıyla," Yedi Liberal (yüksek) Sanat ve İlimler" in ne olduklarına kısaca bakacağız. Bunu yapmakta yarar var çünkü, yeni Kal. K.'e bu yedi ana temelini tetkiki öneriliyorsa da, ritüelimizde bunlar hakkında herhangi bir izahata rastlamak mümkün değildir.

Konumuz olan yedi ilmin seçimini, Orta Çağların Skolastik feylozoflarına borçluyuz. Onlar, en iyi bildikleri yedi ilim ve sanatları, zenaatkârların mekanik zenaatlarından ayırt etmek için, liberal diye adlandırmışlardı. Longfellow, Dante'nin **İnferno**'suna ait notlarında, Dante ile Virgil'in karşılaştıkları kaleden bahsederken, bu kalenin yedi skolastik duvarına atıf yapar. Bunlar Mantık, Gramer ve Belagat, (retorik) ki bunları "Trivium" diye adlandırıyor ve "Quadrivium" dediği ise, Aritmetik, Astronomi, Geometri ve Müzik.

Trivium kelimesi, Ortaçağ akademik çalışmalarında, lisans diplomasına götüren müfredatı ifade ediyor. Quadrivium ise, biz-

leri öğrenmenin bir ileri adımına, lisans ile lisans üstü diploma arasında, diğer dört ana bilimin öğrenildiği döneme götürür.

Şimdi, kısaca, bu Sanat ve İlimlerin karakter, maksat ve kullanım alanlarına bakalım:

"**GRAMER** bizlere, herhangi bir memleket veya insan topluluğunun dili veya lehçesine göre, kelimelerin doğru dizilişini ve bir dili doğru ve isabetli yazabilme-miz veya konuşabilmemiz için gerekli olan telaffüz üstünlüğünü öğretir.

BELAGAT (retorik) bize, herhangi bir konuda, sadece isabetli olarak değil, aynı zamanda kuvvet ve zerafetin bütün avantajlarını kullanarak uzun ve akıcı bir şekilde konuşmayı öğretir. Onun sayesinde, eğitmek, yönetmek, öğüt vermek veya taltif etmek için olsun, dinleyicileri, muhakemenin karşı koyulmazlığı ve ifadenin güzelliği ile büyülemek mümkün olmaktadır.

MANTIK, araştırmalarımızı hakikate ve aklımızı da eşyanın genel bilgisine doğru yönlendirmeyi öğretir. Mantık, sayesinde netice çıkarttığımız, veya neticeye vardığımız, düzgün tartışma yollarıdır. Bunu yaparken de, idrak etme, us-

lamlama, karar verme ve tanzim etme hassalarımızı kullanırız.

ARİTMETİK, harfler, cetvel-ler, rakamlar ve aletler sayesinde rakamların hususiyet ve erkelerini öğretir.

GEOMETRİ, boyun, büyüklüğün özellik ve gücünden bahse-der. bu ilim sayesinde Mimar, planlarını çizip projelerinin tahminlerini yürütebilmekte, General, askerlerini yerleştirebilmekte; Mühendis, kampların yerleşimini planlayabilmekte; Coğrafyacı ise dünyanın ebatlarını verebilmekte, denizlerin hudutlarını çizip, imparatorlukların, krallıkların ve eyaletlerin bölümlerini tesbit edebilmektedir. Yine Geometrinin sayesinde, Astronomlar rasatlarını yapabilmekte, zamanları, mevsimleri, sene ve dönemleri hesaplayıp sürelerini tesbit edebilmektedir.

MÜZİK, tiz, bas ve karışık seslerin, matematiksel ve orantılı karışımı ile, uyum sağlama sanatı sayesinde zarif bir ahenk temin etmesini öğretir.

ASTRONOMİ, ise, semavî yarım kürenin kutsal sahifelerinde, Ulu Yaradanın Akıl, Kuvvet ve Güzelliğini okumamızı öğreten Mukaddes sanattır."

O Kardeş ki; biraderlerine okunabilecek bir konferans yazacak kadar gramerden anlamaktadır; Locada düzgünce konuşabilecek kadar belagat öğrenmiştir; aklını, mantık sayesinde, doğru ve açık bir şekilde düşünecek hale sokmuştur; müziğin, insan şahsiyeti üzerine serdiği büyü yolu ile yumuşak tabiatlı olacak kadar müzikten anlayan; Mesleğimizin istifadesine sunacak faydalı bilgiler sahibi olabilecek kadar, görüş açısını genişletmiş ve bilgi dağar-

cığını zenginleştirmiştir; işte öyle bir Kardeş, Masonların nur ve öğrenme aşkının canlı timsalidir.

THE SEVEN LIBERAL ARTS AND SCIENCES
(The Prestonian Lecture for 1930)
in
The Collected "Prestonian Lectures"
1925 - 1960

Editey by HARRY CARR, P.A.G.D.C.
Sah. 125, 127, 128'den uyarlayan
ve tercüme eden: Em.

NUR-U ZİYA SOKAĞI - No. 21

Prof. Dr. Ziya UMUR

"...21 numaralı binayı, 1967 Haziranında aldık. 243.5 metre kare genişliğinde, güzel bir konak yavrusudur. Hayrullah Örs Büyük Üstadın teşebbüs ve gayretiyle alındı. P.S. Büyük Üstad odası, Büyük Sekreterlik ve Büyük Görevliler Kurulunun toplantı salonu oradadır.

... 21 Numara güzel bir evdir. Evvelâ bir banker, Bauduy oturmuş, sonra, uzun zaman bir fırıncı-pastacı tarafından işgal edilmiş; evin altında pasta fırını, tabii terk edilmiş bir vaziyette, halen durmaktadır. Mulatier isimindeki bu pastacı, Odessadan gelmiş bir Fransızdı. 21 numaradaki evinden başka, Nur-u Ziya sokağı ile Beyoğlu caddesinin köşe yaptığı yerde (sonraki Décoration mağazasının yeri) bir pastahanesi de vardı. Spécialite'si "çukulatalı pasta" imiş. Pastaları Tokatlıyan'ın ve Lebon'un kilerden biraz daha ucuz olmakla beraber, son derece lezzetli ve İstanbul kibarları arasında, ağzının tadını bilenler nezdinde çok meşhurmuş...."

Mimar Sinan, Sayı 52, 1984'ten

(New York eyaleti Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locasının resmî yayını olan The Empire State Mason dergisinin İlkbahar 1990 tarihli sayısında, dergi editörü William D. Borman K.'in, Büyük Sekreter Wendell K. Walker K. ile yaptığı bir mülakat yer aldı. Yirmi altı yılı geçen bir süreden beri bu görevi başarı ile ifa eden Büyük Sekreterin değişik konulardaki görüşlerini ilgi ile okuyacağımızı sanıyoruz.

ŞAKUL GİBİ

Pek Muh. WENDELL K. WALKER İLE RÖPORTAJ



- Geçenlerde, B.L.'mızın B. Sek. görevinde 26'ncı yılınızı kutladınız. Üye sayımızın, harp sonrasında (1956) 308.000'lik azamîden bugünkü 120.000'e düşüşünü yaşadınız. Bu trend yalnız bizim jüridiksiyonumuza mahsus da değil. Bunun sebepleri ne olabilir ve durum, sizce, ne derece ciddidir?

WKW - Ciddidir. Çok ciddidir. Her zaman iniş çıkışlarımız olmuştur. Aslında biz inişlerin değil, çıkışların sebeplerini araştırmalıyız. Her katıldığımız harpten sonra sayılarımızda artış görülmüştür. En son, Birinci Dünya Harbinden sonra müthiş arttı, İkinci Dünya ve Kore harplerinden sonra da çok arttı ama Vietnam sonrası artış yok.

- Son yirmi beş yılda, mesleğimizde olan değişiklikler, sosyal

hayatımızdaki değişikliklerden kıyas kabul edemeyecek kadar daha yavaş olmuştur. Sizce değişikliğin, Kardeşlik Cemiyetimize fayda ve zararları ne olabilir.

WKW - Bilemiyorum, ama , Cemiyetimizdeki değişikliklerin, sosyal hayatımızdaki değişmeler kadar süratli olmaması gerekir. O denli süratli olmaması çok iyi bir şey.

- Masonluğu bilmemekle beraber, ona karşı ilgi duyan bir genç, sizden, mesleğimizin ona ne verebileceğini sorarsa, ve siz bu gencin bize katılmasını uygun görürseniz, ona ne derdiniz?

WKW - Bu, birkaç kerre başımdan geçti. Eğer bizlere katılma arzusunun altında bir maddî menfaat kaygusu yatıyorsa, ona bu işi tavsiye etmem. Esas olarak, bizimki gibi bir kardeşlik cemiyetine katılmayı isteyip istemediğini anlamağa çalışırım. Bazı insanlar bizleri bir dünya çapında eylem hareketi, veya şu veya bu sanıyorlar. Oysa bizler bir kardeşlik derneğiyiz, dünya çapında bir kardeşlik. Bir locaya katıldığımızda, ondan çok daha büyük bir şey katılıyoruz. Eğer bu tür şeyler delikanlıya cazip görünüyorsa, eğer kardeşlik ile ilgileniyorsa ve

eğer kardeş üyeler ile beraberce hayırlı işler yapmayı düşünüyorsa ve buna ilaveten zaman ve hevesi varsa, o durumda tabii ki bize katılmalıdır. Ama, bizlere katıldığında, yalnızca kendisine iyi şeyler olacağını düşünüyorsa, bu muhtemelen kâfi değildir.

- Kardeşliğin hangi yönü size en fazla kıvanç vermektedir?

WKW - Sanırım ki, benim için, herhalde evrenselliği, ne kadar büyük olduğu ve dünyadaki yayılışının hacmi. Ha burada bir locanın üyesi, ha Michiganda... aslında evrensel bir kardeşliğin bir parçasısınız.

- Yirmi birinci asıra girerken, mesleğimizin ana misyonu sizce nedir?

WKW - Bu suale ilk tepkim şu: Hatırlayamadığımız zamanlardan beri misyonumuz hiç değişmemiştir. Bir kardeşlik misyonu. Ancak bunun kâfi olmadığını görüyorum... her nesilin başka vurguladıkları vardır, ve mesleğimiz, değişen çevreye, bir dereceye kadar uyum sağlayamayacak katılıklıta değildir. Şu oluyor ki, sualiniz, ilk işittiğimde sandığımdan daha geçerli. Ancak sualin geçerli olması, cevabını bildiğimin işareti değildir.

- Hayır ama, ana misyonumuzun kardeşlik olduğunu söylemişsiniz.

WKW - Hakikaten öyle düşünüyorum. Franmasonluğun başından beri, ona bakıp, onu başka maksatlarda kullanmak isteyen kişiler olmuştur. Bazıları onu gayri kanuni işlere kullanmak istemiştir. Bir çoğu masonluğu, politik reform, kitle hareketleri veya büyücülük gibi değişik maksatlara alet etmek istemiştir. Üç asırlık bir zaman süresince insanlar Masonluğu, olduğundan fazla veya olduğundan başka yapmağa çalışmışlardır... ama bu yapılamaz. Yine de buna, mütemadiyen teşebbüs edilmekte.

- Bir iki cümle ile, New York eyaletindeki Cemiyetimizin müs-

takbel yöneticilerine ne gibi tavsiyelerde bulunurdunuz?

WKW - Bunu ilk defa işittiklerini sanmıyorum ama bence, Locaların kuvvet ve bütünlüğünü pekiştirmeğe çalışmalıdırlar.

Büyük Loca ile istediğimiz kadar oynayabiliriz, hazinesi ile, organizasyonunu düzeltmekle, komiteler ve buna benzer şeylerle ama, vurgu her zaman Locaların kuvvet ve bütünlüğü üstünde olmalıdır. Ama dediğim gibi, bu hiç de yeni bir şey değil.

- Bazen bilineni tekrar etmede yarar vardır. Münferit kardeşe, teke tek, mesajınız ne olacaktır?

WKW - Teması kaybetmeyiniz!

(Kısaltarak çeviren: Em.)

(Sah. 5'ten devam)

Yapmak zorunda olduğunuzdan bir adım ileri giderseniz, mükemmele varırsınız. Her işte yerine getirilmesi zorunlu olan bir çaba vardır; bu zorunlu çabadan ötede yatan gönüllü çaba, insanı kusursuza vardırandır. Case Tatbiki Bilimler Okulu Yöneticisi W.E. Wickenden bunu şöyle ifade ediyor: "Mükemmeli arayan; insanların iyiliği için karşılıksız hizmet veren ve her koşul ve duruma karşın verdiği sözü yerine getiren insanlar için, yapılacak işin zorunlu olan çabasından öte, bir o kadar da gönüllü çaba gereklidir. Mesleğinizde başarı kazanmanızı ve yükselmenizi sağlayan, işte bu, işin zorunlu olan kısmından ötede yatan, gönüllü çabanızdır."

Masonluk yolunda mükemmele varmak için çalışan kardeşlerimizin, kendilerine verilen görevleri yerine getirmenin ötesinde yapacakları ek çaba, onlara daha önemli mevkiler, ödüller, üstünlükler ve manevi tatmin sağlayacaktır.

Kısaltarak Çeviren : Metin ÜLGÜRAY

OSMANLILARDA

MASONLUĞA AİT İLK KAYITLAR (12)

ESRAR-I FARMASON

(Devam)

Suha UMUR

Bunun üzerine Teftiş Memuru acele mülâzımın yanına gidip her bir tarafını taharrî ettikten (aradıktan) sonra mesin peştemalını alır ve merkumu lonca kapısının önünde silâhlanmış dört karındaşa teslim edip kendisi lonca odasına girer ve En Muhtereme hitab edip der ki, emrinizi icra ettim. Yoldaşın üzerinde katle dair bir alâmet bulamadım. Esvabı beyaz ve elleri temiz olduğu gibi şu pestemalı dahî lekesizdir.

En Muhterem kelâma agaz edip (söze başlayıp) der ki, ey aziz karındaşlar. Mimar-ı Azîmden⁽¹⁾ niyaz ederim ki aklıma gelenin aslı olsun, yani bu Yoldaş bizim ahz-ı sar ü intikamımıza bâis olmasın (intikam almamıza sebep olmasın). Bir kere onu istintak etsek (sorguya çeksek) evlâdır zannedirim. Ne diyorsunuz, vereceği cevaplardan hakikat-i hal meydana çıkar, demesi üzerine bilcümle karındaşlar tasdik işaretini ederler.

En Muhterem, Teftiş Memuruna hitab edip der ki, Yoldaştan sual eyleyiniz ki kendisi ne cihetle aramıza girmeğe cesaret etti?

Mülâzım cevaba ibtidâr edip, geçit lafzını (geçiş kelimesini) haber vermekle ümid ettim, demesi üzerine En Muhterem, geçit lafzı mı, deyû feryad ediyor. Yoldaş bu lafzı kimden öğrenmiştir. Kendisi elbette bir cinayet işlemiştir, deyip Yoldaşı dikkatle yoklayıp muayene etmesini Birinci Didebana tenbih eyleyler.

Birinci Dideban, loncadan çıkıp mülâzımın esvabını birer birer yolladıktan sonra sol elini muayene dere etmez feryad edip der ki, büyük Allahlar⁽²⁾ bu gördüğüm nedir, deyip ve derhal mülâzımı yakasından tutup bir sedâ-yı dehşetengiz ile (korkunç bir sesle) kendisine hitâb edip der ki, söyle

1. Mimar-ı Azîm: Büyük Minar, Kâinatın Ulu Mimarı. S.U.

2. Farmasonların üldüalarına göre kimsenin din diyanetine dokunmazlar imiş ama, işbu büyük Allahlar tâbiri-ne bakılır ise, kendilerinin müşrik olduklarında iştibah yok gibi zannolunur. (Elmütercim).

ey menhus sen geçit lâfzını ve vakit öğrendin, ve bu lâfzı sana kim haber verdi?

Mülâzım cevaba ibtidar edip der ki, ben ol lâfzı bilmem fakat bunu benim yerime rehberim söyleyecektir.

Birinci Dideban, mülâzımın işbu cevabını En Muhtereme tebliğ ettikde, ol lâfzı sana söylesinler deyû emretmesi üzerine Teşrifatçı işbi lâfzı Birinci Didebanın kulağına söyler, ol dahî bunun doğru olduğunu En Muhtereme ifade eder.

O halde mülâzımı lonca odasına alırlar ve kışın kışın yürütüp loncanın ortasında vaki mezara müşâbih olan minderin yanına götürürler. İşbu mülâzımdan evvelce üstat rütbesini ihraz eden farmason, sâlif-üz-zikr (yukarda adı geçen) minder üzerine uzanmış ve ayakta beline kadar zikri sebkât eden (adı geçen) siyah çuhadan mâmul bir örtü ile örtülmüş olduğu halde eline de akasya ağacından bir dal verilmiştir.

Mülâzım oraya vüsulünde loncanın Şark tarafına müteveccih olur. Ol halden En Muhterem ona hitap edip der ki, ey Yoldaş, sen encâm-ı kârı (işin sonunu) güzelce mülâhaza etmiyorsun, zira, muhterem üstadımız "Hirab Abi"nin bu aralık üç hain yoldaş tarafından katledilmesinden dolayı cümlemiz ağlayıp teessüf ve senin gibi yoldaş rütbesini ihraz eden karındaşlar haklarında bihakkın (hakkıyla) sû-i zan etmekte olduğumuz halde sen nasıl cesaret edip te yanımıza geliyorsun? Şâyet bir günâ cinayette medhalin var ise sen dahî bu cinayetin faillerinden biri demek olduğundan doğrusunu söyle. İşte katillerin eser-i fiili budur, deyû tabuta müşâbih olan mezkûr minder üzerinde mevtâ gibi yatan herifi kendisine gösterir.

Mülâzım, kelâma agaz edip, hayır, bu cinayetin faili ben değilim, cevabını vermesi üzerine, Teşrifatçı, Muhteremin emrine imtisalen (uyarak) mülâzımı sağ elinden tutup seyahat ettirir, yani lonca odasını dolaştırır. İşbu seyahat esnasında silâhlanmış dört karındaş merkuma (adı geçene) refakat edip, bir teftiş memuru dahî merkumun beline sarılmış olan ipin ucunu tutar. Teşrifatçı, Muhteremin yanına vüsulünde üç kere omuzuna vurur.

En Muhterem - Kimdir o?

Teşrifatçı - Vaktini tamam etmiş olduğundan Orta Oda'ya geçmek arzusunda bulunan bir yoldaştır.

En Muhterem - Ne vechile vüsul bulmasını ümid ediyor?

Teşrifatçı - Geçit lâfzıyla.

En Muhterem - Geçit lâfzını bilmez ise nasıl haber verebilecektir?

Teşrifatçı - Onun için ben vereceğim, dedikten sonra, En Muhtereme yaklaşmış lâfz-ı mezkûru kulağına söylemesi üzerine Muhterem, geç ey "T"⁽³⁾, deyû cevap verir.

Şu muamelâtın icrasından sonra, mülâzımı tutup loncanın Garp tarafına ve oradan dahî üstat rütbesini ihraz edenlere mahsus olan gizli geçitten geçirip, Şark tarafına götürürler. Mülâzım, kürsünün yanına vüsulünde diz çöker. Ol halde açık bir pergelin uçlarını göğsüne dayarlar. Mülâzım dahî elini Tevrat üzerine koyup İsevîlerin usulü vechile yemin eder.

En Muhteren, mülâzıma hitab edip der ki, ey karındaş, J...⁽⁴⁾, ayağa kalk. Şimdi sen muhterem üstadımız "Hiram Abi"'nin yerini tutacaksın. Sana hikâye eyleyeceğim vech üzere muhterem üstadımız Süleyman bin Davud'un inşa eylediği mâbedin hitâmında pek gaddarana olarak katil edilmiştir.

Bundan sonra Muhterem, sandalyesinden kalkıp baş sedirin nerdübânından (merdiveninden) aşağı iner ve mülâzımın karşısında durur. Lonca da hazır bulunanlar dahî tabutun etrafına toplanırlar. İşbu tabut içinde evvelce ölü gibi yatan karındaş ise, bir kaç dakika mukaddem, hırsız gibi yavaş yavaş kalkıp savuşmuştur.

O halde En Muhterem, yine mülâzıma hitab edip der ki, "Hiram Abi" meşhur bir mimar olduğundan, Süleyman bin Davud'un Kudüs-ü şerifde inşasına mubaşeret ettiği mâbed -i mâlûmun imalâtını idare etmek için Tir nam memleketin hükümdarı tarafından Süleyman bin Davud'a gönderilmiştir.

3. İşbu "T" harfinin neye alâmet olduğunu farmason cemiyetinin ahvalini zabt eden Klavel nam müverrih dahî beyan etmemiş olduğundan, bizzarure haliyle bırakılmıştır. (El-Mütercim).

4. İşbu harfin mânasını dahî müverrih-i merkum târif etmemiştir. (El-Mütercim).

MASONLUĞA DAVET, TEŞVİK TAHRİK ve KIŞKIRTMA

M.M.

Türkiyede de, hemen hemen bütün dünya mason obedyanslarında olduğu gibi, bir hariciye "gel seni mason yapalım!" veya "mason olmaya ne dersin?" cinsinden bariz davet veya kışkırtmalarda bulunmak caiz değildir, uygun değildir hatta yasaktır da denilebilir.

Türkiye Büyük Locası Anayasasında olsun, Localar Genel Tüzüğünde olsun, böyle bir daveti yasaklayan, yasaklamak bir yana, bu konuda herhangi bir hükmü getiren bir madde, bulamazsınız.

Öte yandan bu bir landmark da değildir. Herhangi bir hükmün, landmark sıfatını alabilmesi için genelde kabul edilen kıstaslar:

1. Tarihin karanlıkta kalmış en eski zamanlarından beri var olmuş olması ve

2. Ortadan kaldırıldığı takdirde, masonluğun masonluktan çıkması.

Oysa, operatif masonlukta bir locaya üye olabilmenin şartlarını bugün ile kıyaslamak mümkün olmadığı gibi, o zamanlarda, bir genci, duvarcı çırağı olmaya davet etmenin çok olağan olduğu da muhtemeldir. İkinci kıstasa baktığımızda görürüz ki, masonluğa davet yasağı kalkarsa, "masonluk masonluk olmaktan çıkar" iddiasının da pek geçerliliği yok.

Peki, nizamname maddesi değil, landmark değil - nedir öyle ise? Cevabı basit: İster anane deyin, ister gelenek, kesin olan şudur ki, bir hariciye masonluğa davet etmek, kışkırtmak, rica, tahrik veya açıkça teşvik etmek uygun ve münasip değildir.

Harici, imzaladığı talepname, "kendi hür irade ve arzumu..." demekle, hiç bir dış tesir altında kalmadığını belirtmektedir. Bizler de, bu ibareden, nizamname maddesi olmamakla beraber, Büyük Locamızın da, ha-

riciye müdahale edilmemesini, ve ancak kendi arzusu ile aramıza katılma isteğini belirtmesini uygun gördüğü, neticesini çıkarabiliriz.

Birçok kardeşimin aklı, haklı olarak, şu suale takılmaktadır: "Peki, masonluk hakkında ya hiç, ya da hiçe yakın bilgisi olan harici, gelip bana, ben mason olmak istiyorum demez ki!". Doğrudur. Hafızanızı biraz yoklayın. Acaba aranızdan kaç kişi, doğrudan doğruya ortaya çıkmış ve mason olduğunu bildiği bir yakınına, "beni de aranızda alın" demiştir.

O halde ne yapacağız?

Bir yandan, muhtemel adayı davet etmeyeceğiz, öte yandan, o haricinin bize gelip "ben mason olmak istiyorum" demesini beklemek, pek randımanlı olmasa gerek. O zaman, bu açmazdan çıkmak için tek yol, davet kelimesi ile ifade edilen kavramı biraz açıklamak olacaktır. Redhouse sözlüğü "Solicit" kelimesine şu tercüme yapıyor: "Rica etmek, rica ederek istemek, rica ederek davet etmek", sonra şöyle devam ediyor: "Yalvarmak, kışkırtmak, tahrik etmek, teşvik etmek."

Geleneklerine düşkün masonlar olarak görüyoruz ki, bütün bu tarifler, yasak olan, uygun olmayan davet'i ifade ediyor. Peki, bunun uygun olanı var mı?

Büyük Locamız, 14 sene evvel bu yolda küçük bir adım atmış ve bir senato araştırma komitesine sunulmak üzere, iki küçük risale hazırlamıştı.

Birincisi, Macit Erbudak merhum, Sahir Erman, Mukbil Gökdoğan, Hayrullah Örs ve Ziya Umur kardeşler tarafından, 1976 yılında yazılan "Masonluk Üzerine", diğeri ise, Hayrullah Örs ve Suha Umur kardeşlerin, aynı tarihte, ve birincisinin tamamlayıcısı olarak hazırladıkları "Bazı Meşhur Masonlar" idi.

Ben, o gün bugün, aday olabilecek gençlere veya, nadirattan da olsa, bu konuda bana danışan haricilere bu broşürlerden birer tane veriyorum. (Tabii, iade edilmek şartı ile.) Burada bir davet, bir teşvik veya bir tahrik mevzu bahis değil. Sadece, kişiyi, masonluk konusunda düşünmeye davet etmiş oluyorum. Broşürleri verdikten sonra, "Bunlara bir göz at. Bu konuyu daha ileri götürmeyi düşünürsen, ara beni, konuşalım," diyorum.

Uygun olmayan davet mi? Hiç sanmıyorum. Söylenmemesi gereken

hiç bir şey söylemedim, resmen yayınlanmamış hiç bir bilgiyi aktarmadım, hasılı, yanlış veya yasak bir şey yaptığımı sanmıyorum. Sadece, bire bir bazında, uygun bir ortam yaratmış oluyorum. Böylece, eğer aday, uygun ve münasip bir karaktere sahipse, kendi te vazuu, ona, çok değişik bir çevreye girmekte olduğunu, ve ayak parmaklarının ucuna basarak yürümesi gerektiğini his ettirecektir. Ancak, bu tavır ve davranışının dışında, adaya bazı bilgilerin verilmesi taraftarıyım.

Bence, verilmesi uygun olacak bilgiler şunlardır: (Şüphesiz başkaları da olabilir).

A) Müracaatından itibaren, eğer kabul edilirse, kabul merasimine kadar geçecek sürenin asgari uzunluğu ve sebebi.

B) Tahkikat prosedürünün kaba hatları;

- İmzalyacağı talepnamenin izahı,

- Tahkikatların hem kendi, hem de Masonluğun menfaatleri için elzem olduğu,

- Skrütenin niçin gizli yapıldığı.

C) Müracaat ettiği Locanın toplantı günleri ve saati, kıyafet, aidat ve hasenat hakkında muhtasar bilgiler.

Netice olarak şunu söyleyebiliriz:

Bir hariciyi mason olmaya davet, teşvik, tahrik, rica etmek veya herhangi bir şekilde kışkırtmak, uygunsuzdur, yasaktır, yapılmamalıdır. Müstakbel veya muhtemel aday, mutlaka, aramıza katılma arzusuna sahip olmalıdır, ve bu arzu kendi hür iradesi ile doğmuş olmalıdır. Ancak, çok iyi tanıdığımız bu haricide, bahsi geçen arzuyu sezdiğimiz takdirde, ona yol göstermek için muhtelif teknikleri kullanarak, ona yardımcı olmalıyız.

Ketum olmalıyız, ancak bu ketumiyetin sınırlarını da, çok iyi tanımalıyız gerekir.

Kaynaklar :

1. İlk ve en geniş şekilde olarak, Yeni Zelanda Büyük Locasına bağlı, 194 sayılı Wellington Araştırma Locası üyelerinden, Önceki Büyük Nazır Laurie Enting K.'in, 11 Mayıs 1989 tarihinde o locada yaptığı konuşmanın metni.

2. Harry Carr K.'in "The Freemason at Work" kitabındaki, konumuzla ilgili makalesi.

MASONİK SEMBOLLERİN SIRLARI...

Tamer AYAN

Allegorilerle anlatılan ve sembollerle açıklanan özgün bir törel sistemi olan Hürmasonluğun bir ilginç niteliği de, Masonik sembollere değişik yorumlar yapılmasındaki sirlardır. Bu gizemli nitelik, Masonluğun dinamik özelliğinin ve dogmatik olmadığının somut bir kanıtıdır da... Aşağıdaki öykü, sembollerin değişik yorumuna uygun bir allegori olarak verilmiştir.

"Sürek avına çıkan üç avcı, geceleyecekleri kampın hazırlanması için, rehberlerini önceden göndermişler. Akşam buluşma yerine ulaştıklarında, kampın hazırlandığını; ama, rehberin olmadığını görmüşler. Kampa girip dinlenirken, ilginç bir görüntü dikkatlerini çekmiş; kamp sobası, normal olarak yere değil de; dört odundan bir ayak üzerinde, bir metre kadar, yükseğe kurulmuş. Avcılar, sobanın neden böyle yükseğe kurulduğunu, birbirlerine açıklamaya çalışmışlar. Mühendis olan birinci avcı, "rehberimiz sobayı yükseğe kurmakla, tavanı ve odayı daha çabuk ısıtmayı düşünmüş" şeklinde kendince akılcı bir yorum yapmış. Hekim olan ikinci avcı, "rehberimiz sobayı pencere seviyesinin üstüne yükseltmekle, gece camı açarak temiz hava gelmesini sağlamayı düşünmüş" şeklinde kendince tutarlı bir yorum getirmiş. İktisatçı olan üçüncü avcı, "rehberimiz sobayı ayaklar üstüne yükseltmekle, altındaki boşlukta yaş odunları kurutup tasarruf etmeyi düşünmüş" şeklinde kendince geçerli bir yorumda bulunmuş. Aralarında anlaşamayan avcılar, bu sırada çıkagelen rehber, "sobayı neden böyle yükseğe kurduğunu" sormuşlar; rehber şaşırarak avcılara bakmış ve "baca deliğine uluşmak için yeterli boru olmadığından, sobayı yerden yükseltmek zorunda kaldım" diye yanıtlamış..."

Avcıların, çok somut bir olayın açıklanması için yaptıkları yorumlar; mesleklerine, düşünsel yapılarına ve dünya görüşlerine göre, ayrı ayrı, akılcı, tutarlı ve geçerli olmasına karşın; doğruyu yansıtmamaktadır. Çünkü yorumlar, çoğunlukla, görünenin gerçek açıklaması değil; yorum yapanların, görülene ilişkin ve değişik etkenlere bağlı yaklaşımlarıdır.

Bu allegori, Masonik sembollerin değişik yorumları için de anlamlıdır. Maso-

nik sembollerin kesin ve değişmez açıklamaları yoktur. Çünkü, "soyut kavramların somut şekil ve hareketlerle gösterilmesi" olarak tanımlanan sembollerin de birden çok geçerli yorumu olmasına karşın; bu yorumlardan hangisinin gerçek olduğunu varsayılabilmesi olası değildir. Sembollerin, ancak, bireysel düzeyden çıkan, çoğunluğun benimsediği Masonik anlamı olan yorumları, belirli koşul ve süreç için, geçerlidir.

Masonik sembollerin açıklamaları dinamiktir; bir yorumda görünemeyen anlam, diğer yorumda yakalanabilir veya üçüncü yorumda daha değişik bir anlam sezilebilir. Bu nedenle, Masonik sembollerin yorumları kesin ve son olmadığından, diğer yorumların geçersiz olduğu söylenemez ve başka yorumların yapılmasına kısıtlama getirilemez. Tersini düşünmek, sembollerini putlaştırmak, evrimsel gelişim ve hoşgörüden uzaklaşmak, doğmacılığa yönelerek Hürmasonluğu statik ortama çekmekle eşdeğerdir; bunlar da Masonluğun temel yasalarına ve özüne aykırıdır. Hiçbir Hürmason, yaşı ve deneyimi ne olursa olsun, sembollerin sadece birer yorumuyla yetinmemelidir; çünkü, allegori perdelerini ardı ardına aralayıp Masonluğun derinlerindeki gizemlerin araştırılması sürdürülmedikçe, sembollerin görelî değişen ezoterik anlamlarının öğrenilmesi ve aranılan "Hakikat"e doğru ilerlenebilmesi olası değildir.

Konuya örnek olarak, Hakikatle adaletin birleştiği ve bir Hürmasonun asla hata yapmadığı yerin geometrik konumu olan, "DAİRE İÇİNDE NOKTA" sembolü verilebilir. Hatırlanacağı gibi, bu ünlü sembolün:

- * Nokta Hürmasonu, çember onun görev sınırını gösterir;
- * Nokta Hürmasonu, daire onun görev alanının sınırsız olduğunu gösterir;
- * Nokta Hürmasonu, çember uyacağı Masonik kuralları gösterir;
- * Nokta Hürmasonu, daire Masonik özgürlüğünün sınırsızlığını gösterir;
- * Nokta Hürmasonu, çember Pergelin birleştiirdiğı diğer Hürmasonları gösterir;
- * Nokta güneşi, çember evreni gösterir;
- * Nokta Yaradanı, daire sonsuz evreni gösterir;
- * Nokta Locayı, daire evrensel Masonluğu gösterir;
- * Nokta Yemin Kürsüsünü, çember adayın gezi yörüngesini gösterir;
- * Nokta Üstadı Muhterem ve Nazırları, çember Locayı gösterir;

benzeri açıklamalarının hepsi de, Masonik bilgi, kültür ve olaya yaklaşım açısından tutarlı yorumlardır. Yorumlar arasındaki temel fark: "nokta"nın hen duran ve belirgin olmasına karşın; "çember" in sınırlılık ve sonluluk veya bunun tersi-

ne "daire" nin sınırsızlık ve sonsuzluk kavramlarını zıt yönlerde yansıtmadadır. Öyküdeki kamp sobası için yapılan değişik açıklamalarla, bu Masonik sembolün farklı yorumları, olaya yaklaşım açısından, birbirine çok benzemektedir. Çünkü, her ikisinde de, belirli süreç, koşul ve düşünceler için tutarlı soyut yakıştırmalar söz konusudur. Masonik sembolün değişik yorumlarından herbiri, diğerleri kadar, anlamlı ve değerli olmasına karşın, birinin öncelikli olarak yeğlenip benimsenmesi, sistemlere ve zamana göre değişkendir.

Hürmasonluğun özgün törel sisteminin, allegorilerle örtülü olması kadar, değişken yorumlarla açıklanan sembollerle gösterilmesi belirgin niteliğidir. Sembolik dinamiğin, Masonik temel felsefe dışında, uygulandığı toplumların yerel yerleşik inanç ve düşünsel yapılarıyla kültürel düzeyleri kadar, zaman süreci içinde gelişen evrensel akıl ve bilimsel evrimden etkilenerek çağdaşlaşması, doğal bir sonuçtur. Bu sonuç, Hürmasonluğun, çağın gereklerine uyum sağlayan, inanç ve bilgiyi temel alan yapısının bir gereğidir de...

İşte Hürmasonluğun haricilere tam olarak anlatılamayışının başlıca nedenlerinden biri de Masonik sembollerin değişik yorumlarla açıklanmasıdır. Yoksa, Masonluğun, tanışma modlarının dışında hiçbir gizliliği yoktur. Masonik sırlar, allegorilerin ve sembollerin yorumlarının derinliğindedir. Aynı, okyanusların sırrı su damlasında gizli olduğu halde; "kıyı da deryadandır, ama umman değildir" deyişinde olduğu gibi... Bu nedenle, Masonluk da sır içinde sırdır; sembollerle örtülü kalan bir şeyin sırrıdır; bu sırdır ki, onu ancak başka bir sır açıklayabilir. Sır üstüne sırdır ve bir sırda doygun olan sırdır. Bu sır "HAKİKAT" tir, hakır ve hakkın hakkıdır. Gerçeğin gerçeğidir; zahirdir (ekzoterik), zâhirin bătına, bătından bătına ve bătından "HAKİKAT"e doğru inilir; aynı, cevizin kozunu yiyebilmek için, önce eli boyayan yeşil dış kabuğunu, sonra zor kırılan iç kabuğunu, en sonra da zarını, aşmak gerektiği gibi...

YUNUS EMRE'mizin "Beni bende demen, ben ben değilim / Bir BEN vardır bende, benden içeri / Süleyman kuş dili bilir dediler / SÜLEYMAN var, Süleyman'dan içeri" dörtlüğündeki "Benim içimdeki BEN" ve "Süleyman'ın içindeki SÜLEYMAN" sırları gönül dostu olmayanlara bir "kapı" açamayacağı gibi; "Daire İçinde Nokta" sembolünün derin yorumları da, "Masonik Nur" la aydınlanamamış haricilere öylesine anlamsız gelecektir.

Masonik sembollerimizin sırlarının bilincinde olmamız umuduyla...

ELBERT BEDE K'in, "3 - 5 - 7 Minute Talks on Freemasonry; Macoy, Richmond - USA, 1981" kitabının 43. sayfasındaki "Symbols" ve "5 - 15 Minute Talks; Macoy, Richmond-USA, 1981" kitabının 4. sayfasındaki "Interpreting Our Symbols" dan esinlenmiştir.

GECE YARISI MISRALARI....

Neyzen Ümit GÜRELMAN

TUYUĞ

Bir takım yerlerde başlar konuşur,
Dil susar bâ'zen, bakışlar konuşur.
Bitmeyen bir kavgadır bence hayat:
Et çürür... en sonra taşlar konuşur...

DUÂ

Kardeş! Ne dilersen, dileğin bahtına dolsun,
Çevrende yaban gülleri Nûr'un ile solsun.
Bir goncanın efsûnuna herkez eremezken,
Ömrün boyu, her yer sana gülbahçesi olsun..

İTİRAF

Kardeş! Seni ben, bil ki ezelden tanıyordum
Bin yıl, bu güzel sözler için sızlanıyordum.
Git Tanrı'ya sor, âlem-i mânâ'da da her an,
Karşımdaki Nûr'un ile aydınlanıyordum...

TEFEKKÜR

Kâinatın içinde, gözbebeği ne demek?
Tefekküre dalıp da, mümkün mü delirmemek.

ZENAAT - RİTÜEL - OBEDİYANS

Kavramlar Üzerine Açıklamalar

Albert KASTORYANO

Zenaat, Rit ve Obedyans terimlerinin anlamları, genelde tereddütlere yol açmaktadır. Bu yazıda, onları masonluk çerçevesi dahilinde tarif etmeğe çalışacağız.

ZENAAT : Bu terim, tüm Masonluğu belirtir. Yeryüzündeki bütün masonları temsil eder ve hepsi mason zenaatına bağlıdır. Zenaat teriminin İngilizce tercümesi "Craft" kelimesidir. Bu kelime o lisanda çok kesin bir LON-CA anlamı ile, maharet, kabiliyet, el san'atı, meslek veya sanatkâr grubu anlamlarını aklımıza getirebilir.

Zenaat, geleneksel ve tekris edicidir. Evrensel olup, ruhu tarif edilemez; gerçektir. Kendi halinde metafizik olup, tezahüründe ananevidir. Zenaatın anlayışı, mason ve masonluğun ananeye bağlılık prensibini mükemmel bir şekilde kanıtlar. Bu prensip, mabedin içinde de daima mevcuttur.

Bir mason mabedine giren ve kabul edilen herhangi bir kimse, zenaatin bir üyesidir. Masonluk, hayatının başlangıcıdır ve zenaati ilgilendiren her şey ruhunu ve kalbini etkiler. Gözlerimiz uzun süre karanlıkta kalıp, locayı ve göz kamaştırıcı nuru keşfettikten sonra, hayatımızın düzeni değişiyor, veya hiç olmazsa, değişmesi gerekiyor diyebiliriz.

Mason zenaati, masonların hayatlarını, tutumlarını düzenlemeğe yardımcı bulunan ve bütün dinî inançları kabul eden bir ahlâk sistemidir, ve Kutsal Kitaplar yemin kürsülerini süsler.

E.U.M. ritüellerden çıkarılır ve Kutsal Kitaplar kaldırılırsa, Obediyanslar densizliğe kayar ve bu Obediyanslara asla "Tanınmış ve Düzenli" denilemez.

RİTÜEL : Ritüel bir sistem, bir merasimdir, ve bu ikisi uyumlu bir bütün teşkil ederler.

Bu bütün, özel bir sembolizmaya göre teşkilatlanmış bir Localar grubu tarafından alınmış, kabul edilmiş ve uygulamaya sokulmuştur; masonik sözlük ve rehberlerde Ritüel böyle tarif edilmektedir.

Ritüel terimi, masonluğun bir kolunu meydana getirir ve zenaatin bir temsil şekli olarak tarif edilebilir. Bütün Ritüeller derin bir anlam taşırlar ve masondan ciddî katılma, titizlik ve sürekli bağlılık isterler. Ritüelsiz iman olamayacağı gibi, imansız Ritüel de hiç bir zaman var olamaz.

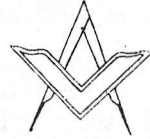
Burada bütün Ritüelleri saymak mümkün değil. Ancak bir çok memlekette uygulanan Eski ve Kabul Edilmiş Scoç Ritüellerini, York Ritüelini, Rektifye Scoç Ritüelini, Emulation Ritüelini, Almanyada yaygın olan Zimmendorf ve Schroeder Ritüelleri ile İsveçteki Swedenborg Ritüelini sayabiliriz. Bunlardan başka daha bir çok mevcut veya bugün ortadan kalmış Ritüel sayılabilir.

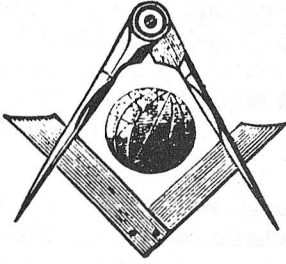
OBEDİYANS: Zenaatin evrensel olduğunu biliyoruz. Obediyansların ise, özellikleri vardır. Buldukları memleketlerin po-

litik, ekonomik, sosyal ve dinî ortamı içinde gelişirler. Müsterek bir teşkilat ve idareyi kabul eden bir Localar örgütüdür. Ve her ülkede bir tek muntazam obediyans bulunabilir.

Genellikle, Obediyonların faaliyetlerini şöyle sıralayabiliriz: Dış âlemle münasebetler, diğer obediyanslarla, basın, ve resmî daireler ile temaslar, Localar Genel Tüzüğü veya muadilinin titizlikle tatbikinin temini, mülkler ve diğer varlıkların idaresi.

Çok üzücüdür ki birçok ülkede, hatta Türkiyede de, bazı dinî, politik veya sosyal sebeplere dayanarak, iki asır evvelden günümüze kadar, birçok obediyans birliklerini bozmuşlar ve derin ayrılıklar yaşamışlardır. Bunun neticesinde de bazı obediyanslar gayri muntazam ve tanınmaz olmuşlardır. Ancak bunlar bütün dünyaya yayılmış muntazam obediyansların yanında küçük bir azınlık teşkil etmektedirler.





Masonların Dünyasından

Geçen sayımızda, Almanya B.L.'sının 250'nci Kuruluş Kutlamaları konusundaki yazıya ek olarak, Berlin Operasında -"Sihirli Flüt" Operasının temsili dolayısıyla program broşürüne eklenen yazının tercümesini sunuyoruz:

Muhterem opera seyircimiz,

Bugün temsil edilecek "Sihirli Flüt" operasını görmeğe gelen seyircimizin yarısından çoğunun Mason olduğunu sevinerek belirtmek arzusundayız. Bu Masonlar, yakınları ve misafirleri ile birlikte tüm Avrupa, Yakın Doğu ve denizaşırılarından Berlin'e gelmişlerdir. Bunun özel bir sebebi var. Dün Almanyanın en eski Mason Büyük Locası olan "Zu den drei Weltkugeln" Büyük Millî Ana-Locası, kuruluşunun 250. yılını idrak etmiş bulunuyor.

Prusya devletinin 2 ve 9 Temmuz, 1790 tarihli kraliyet gazetesinde intişar eden yazısı şöyle diyordu:

"1740 yılında majesteleri Kral tahta çıktığı gün, Berlin şehrinde bir mason locasının kurulmasını talep eden arzusunun dile getirmişti. Geheimrat (üst derecede devlet memuru) Baron von Bielefeld ile Geheimrat Jordan "Drey Weltkugeln" isimli bir Loca kurma görevini üstlenmişlerdir."

Seyretmek üzere olduğunuz bugünkü Operanın konusu, kutlanmakta olunan yıldönümü çerçevesi içinde, özel bir durumu da var. Wolfgang Amadeus Mozart Mason idi. Kendisi 1784 yılında mason birliğine kabul edilmişti. Ölüm yılı olan 1791 senesinde ebedi bir eser sayılan "Die Zauberflote" (Sihirli Flüt) operasını yarattı. Bu operada, herkes tarafından anlaşılamayacak biçimde dahi olsa masonik düşünce ve prensipler işlenmiştir. Librettoyu başka bir mason olan Emmanuel Schikaneder yazmıştır.

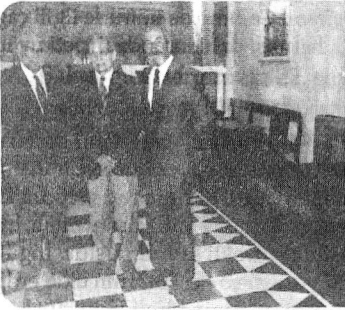
"Zu den drei Weltkugeln" Büyük Locası hepinizin unutamayacağınız saatler geçirmenizi candan diler.

14 Eylül 1990 - 1000 Berlin 19 - Heerstrasse 28D

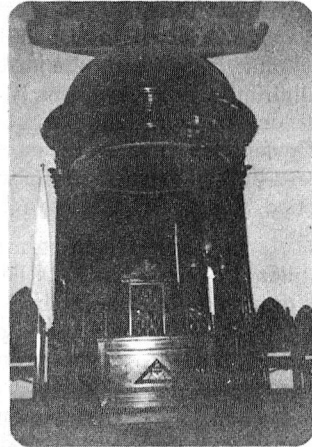
(M. Sarter)

* ARJANTİN B.L.

Geçen sayımızda, Can Arpaç K.'in kaleminden, Arjantin B.L.'si ile ilgili, ve bir grup Türk K.'in bu uzak diyardaki K.'lerimizi ziyaretini anlatan yazıyı yayınlamıştık. Şimdi, bu ilginç ziyarete ait bir grup fotoğrafı, beğeninize sunuyoruz.



Ankara vadisinden, Eşitlik Muh. L.'si Ön. Üs. Muh.'i Orhan Aslanoğlu K. solda, Bü. Üs. Temsilcisi Can Arpaç K. sağda ve Arjantin B.L.'si Ön. B. Üs. Danışmanı Carlos Cabezea K. aralarında.



Arjantin Büyük Locasının, Avenida de Juan Peron'daki ana binasının 300 kişilik büyük mabesinde, Şark'tan bir görünüş. (yukarda)



Arjantin B.L.'si B. Üs.'ı Alejo Neygloff K., Can Arpaç ve İnanış Muh. L.'sından Rauf Birol K.: ler ile (yanda).

KÜLTÜR

Alber BİLEN

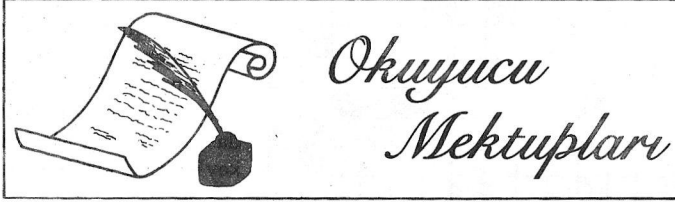
Kültür, son derece kompleks bir kavram, öyle ki bazı hallerde ne ifade edilmek istendiği belli olmayan bir kavram haline dönüşüyor. Çağımızda kültürle ilgili çağrışımlar da yok değil; Kültür krizi, kitle kültürü, hatırası dahi insanda ürpeti uyanıran Çin'deki kültür ihtilali.

Yukarıda bahsettiğim kompleks karakterinden olacak, kültürün tarifi hiç de kolay değil. Nitekim Fransız politikacısı Edouard Herriot'nun enteresan bir tarifi var: "Kültür, herşeyi unuttuğumuzda kalanlardır." İnsan adeta kültürün bir ürünü ve kültürün kalıntıları içine sinmiş! Kültür hakkında çeşitli görüşler de mevcut. De Gaulle'un o meşhur Kültür Bakanı André Malraux, "Kültür politikalaşmamalı, ancak Devletin bir kültür politikası olmalı" prensibini sürekli savunmuştur. İngiliz Edward-Burnett Tylor'un ise kültür hakkındaki görüşü şöyle: "İnsanın elde ettiği hasletleri, bilgileri, inanışları, san'atı, ahlakı, örf ve adetlerinin tümü kültürün kendisidir".

İnsanoğlu iki büyük başarısı ile büyük bir kuvvet kazanıyor. Biri, iki ayağı üzerinde durup iki elini kullanabilmek, diğeri ise, iletişim unsuru olan sözlü iletişime erişebilmiş olmak. Sözlü iletişime geçiş ona kendi kültürünü yaratmanın zeminini oluşturmuş, böylece doğuştan gelen biyolojik miras yanında, kendinin de elde edebileceği bir başka miras eklenmiş, önünde yepyeni imkanlar açılmıştır. Ruffié'ye göre; "İnsanın doğuştan sahip olduğu hasletler biyolojik menşelidir. Bu alandaki değişimler fevkalade yavaş cereyan etmiştir; oysa insan konuşmaya kavuştuktan sonra, beynin gelişimi, biyolojik gelişmeyle mukayese edilemeyecek hızlarla vukubuldu. Bu sayede; yeni bilgiler elde etme imkânları, dış etkilere karşı korunma, edinilen tecrübeleri kullanma fırsatı doğdu."

Kültürün önemli etkenleri arasında şüphesiz din önemli bir yer tutar. Din, medeniyetlerin menşesinde mevcut kültürün bir parçasıdır. Eski Yunanlılar ve Romalılar iki kavramı ayırmazlardı. Bugün dahi dinin çocuk terbiyesindeki yeri gözardı edilemez.

Kültür, bilgileri dar ihtisas hudutlarının içinde kapalı tutmaz, üstelik bunlar üst üste yığılmış bilgisayar bilgileri de değildir. Çağımızın kültür anlayışında, el-



Şakul gibi derginizin 22. sayısında yayınlanmış bulunan ve bugün her ikisinde ebedi meşrik'a göçmüş bulunan, rahmetli İsmail Memduh K. tarafından Musa Kâzım K.'e hitaben son derece zarif bir üslup ile, eski türkçe harfler ile yazılmış olan mektubun transkripsiyonunda eksik kalan bir sözcüğü eklemek istiyorum.

Dar sütunun 7. satırında:

"Fehvasınca mazhar-ı af olacağımı ümit ediyorum." yerine:

"Fehvasınca mazhar-ı **affu-safh** olacağımı ümit ediyorum."

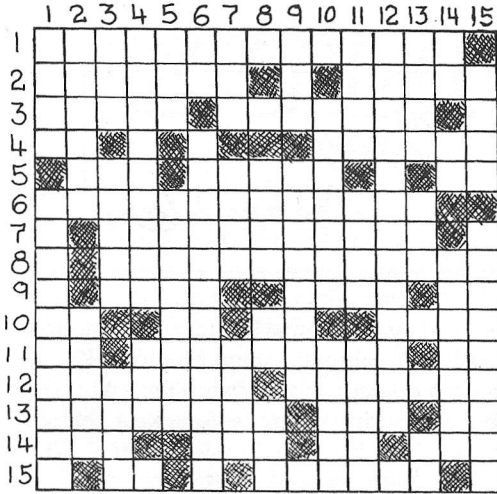
"Af ve safh" bilhassa İstanbul lehçesinde birbirinin adeta müterafiki olarak kullanılırdı.

Manası: Af dilerken, kusur'un da göz ardı edilmesini, görmemezlikten gelinmesini rica etmek.

Nezih RONA

de edilen bilgileri bir ihtisas dalında değil, geniş bir çevreye yaymak, onları olgunlaştırmak ve sürekli olarak geliştirmek fikri yatar. Bu yönden, tek bir ihtisas dalında kalan ve ilim ve sanat dalında merakını yaymayan bir kişiye kültürlü demek zordur. Dollot'ya göre, günümüzde mevcut bilgi birikimleriyle yetinmeye karar vermiş bir kimse, kültürce nişe geçmiş sayılır. Bütün bunlar kültürdeki gelişme kavramının önemini ortaya koyar.

Mason camiasına gelince; kanımca, insana kültürünü benimseten gelişme fırsatını vermekle topluma büyük bir hizmet vermektedir. Bu hizmeti verirken de hiçbir karşılık beklemeden bizlere çağdaş değerleri aşılarmakta son derece önemli bir müessesedir. Masonlukta kültürel faaliyetleri şevkle yürütmek tüm mensuplarının görevidir.



BİRAZ KAFAMIZI KULLANALIM M.M.

Sağdan sola: 1) *Mürekkep balığı ve ahtapot, meselâ.* 2) Geminin devrilecek kadar yan yatması - İthaca kralı, Ülis'in babası. 3) Ancak, lâkin - *Anlayışsız, aptal.* 4) Ut - Tek sıra elmastan gerdanlık. 5) Do re mi fa sol la si do - Sinema artisti Welch (Var.) - Lif bükülerek yapılan bağ. 6) *Hüviyetiniz.* 7) Kilise iken, cami olup şimdi müze olan binada (Var.). 8) *Güreşte bir tekniğin.* 9) Direnme, diretme - Menzil, beşaret-Silahlı Kv.'lerin bir kolu. 10) 23'üncü harfin adı - Kısaca Tantal - Ümit et! - Taj Mahal'in şehri. 11) Buyurun'un adicesi - *Argoda içki içen* - Sanat. 12) Üzgün, düşünceli - İki kesi, sıçrayarak. 13) Devletin, tarım

mahsulleri satın alan Şti.'nin gizi - Selanikte hayat - Atom sayısı 60 olan elmnt. 14) Eski Yunanların havası-Bern'den geçip Ren nehrine dökülen İsviçre nehri - Eski bir partinin inisyalleri - Büyük hayret nidası. 15) Kısaca Made in Turkey - Birkaç kişilik koltuk.

Yukarıdan aşağıya: 1) *Baş - İçkili, çalgılı kahvehane.* 2) Denizde; yaklaşma! - Seçme yarış, sınavı. 3) Tuzak - Nesnel - Kısa pantolon. 4) Yaslanmayan - Yakmak için iri saman. 5) Manchester noktası - *Başın kemik bölümü.* 6) 100 metre kare -

Ölülerin toplanacağı yere kaçış. 7) Ad, ün. - İki av aracı - " — Erhat", Ecce Homo yazarı. 8) Beşiktaşlı golcü Mehmedin lakabı - Havada yol al! - Soy. 9) A.B.D.'nin askeri radyo kurumu - Yapılamaz. 10) Gitmiyor - Erkek çocuk, delikanlı. 11) İki renk - Neyzen - Ergenekon veya İlyada. 12) *Hafif sarhoş.* 13) En bahtsız kral - Sanma, sanı - Çiğne ve yut. 14) Türkü - Solla takipçisi - En batıdaki Sovyet Cumhuriyeti. 15) Tiyatro topluluğu - Başşehrimizden.

Sezai Sami YILMAZ K. Eylül bulmacasını çözerek bir yıllık abone kazanmıştır. Siz de doğru cevabı 15 Aralık'a kadar postalayın, siz de bir abone kazanın.



ADEM HÜRREM BİRADER...

HAYIIIR!! ÇELİK TAK
OLACAAA K!!!



	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	G	Ü	N	E	Y	D	E	K	I	K	L	E	R	I	M
2	Ü	L	E	Ş		Ü	L	U	M	A		L	E	D	A
3	N	K	V	D		B	E	Z	I	R	G	A	N		S
4	Ç	E	E	E	E		A	K	E	K		Ü		K	R
5	Y				G	R	I	Y		A	N	I	L	I	N
6					G	E	O			S	A	P	O	T	E
7	Ö	Z	Ü	R	L	E	R	Ü	Z	E	R	I	N	E	
8	R	A	Z	I		A	N	T	A	N	T		M	V	I
9	E	R	E	N		A	U		I	A	D	E	L	I	
10	K	A	L		A	K		N		N	S	U		I	I
11	E	T	L	I	K	U	Z	U			I	L	A	M	
12		M	I	Y	A	V			H	E			K	I	K
13		A	K	I	L	V	E	H	I	K	M	E	T		A
14	E			M		E	D	E	B	I		L	A	M	P
15	S	Ö	Z	I	S	T	E	Y	E	N	V	A	R	M	I

ŞAKUL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR.

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 40.000.- TL.

Yurt dışı abone bedeli : 20.- Amerikan Doları

Abone bedelini İstanbul, Ankara veya İzmir'de Lokal kapısındaki vazifelilere yatırabileceğiniz gibi, adresimize çekinizi postalayabilir veya bir posta havalesi gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki formu şu adrese postalayınız:

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul

✂ Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz

ŞAKUL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum.

Abone bedeline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir.

İlk çıkacak sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım :

Adresim :

.....

.....

Telefon No. : Locam